

Helsedirektoratet

Dato: 22.03.2020
Vår ref: 20/31790-3
Deres ref:
Saksbeh.: Hedi Anne Birkeland
Telefon:

Søknad om godkjenning av helseinstitusjon for isolasjon

Lillestrøm kommune søker med dette om umiddelbar godkjenning av helseinstitusjon til gjennomføring av tvungen isolasjon, jf. smittevernloven § 5-4, tredje ledd.

Sakens bakgrunn

21.03.2020 fikk Kommuneoverlegen i Lillestrøm kommune melding fra Skedsmotunet bo- og behandlingssenter, at de ikke lenger klarte å ivareta hensynet til smittevern i forbindelse med pleie- og omsorg til beboer smittet av Covid-19. Beboeren har en atferd som preges av stor motorisk uro og demens, samt manglende evne til å la seg korrigere av pålegg om begrensning i bevegelse i og utenfor institusjon. Institusjonen har ikke låste dører.

Det ble derfor besluttet å treffe hastedtak etter smittevernlovens § 5-8. Infeksjonsmedisinsk avdeling ved Regionalt HF, AHUS, ble kontaktet for avklaring av hvor pasienten skulle henvises for gjennomføring av isolering etter smittevernloven § 5-3. Regionalt HF nektet imidlertid å ta imot den smittede.

Smittevernlovens hovedregel om gjennomføring av tvungen isolering i sykehus etter smittevernloven § 5-4 fungerer dermed ikke i praksis.

Av hensyn til smittefaren ble det derfor iverksatt isolering på beboerens rom med hjemmel i nødrettsbetraktninger, jf. straffelovens § 17. Hastedtak etter smittevernloven § 5-8 ble truffet 22.03.2020, og begjæring om tiltak etter smittevernloven § 5-5 overleveres Smittevernemnda i morgen tidlig, den 23.03.2020. Smittevernemnda skal treffe vedtak innen 7 dager, men det forutsettes at vedtak blir truffet i løpet av kommende uke.

Rettslig

Smittevernloven § 5-4 tredje ledd åpner for at Helsedirektoratet kan godkjenne andre institusjoner enn sykehus for gjennomføring av isolasjon etter §§ 5-2 og 5-3.

Vilkåret for slik godkjenning er at det foreligger «særlige forhold». Av merknadene til bestemmelsen i Ot. prp. nr. 91(1992-1993) følger:

Ut fra beredskapshensyn med tanke på mere krisepregede situasjoner i forbindelse med et alvorlig utbrudd eller fare for alvorlig utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom, åpnes det etter dette leddet adgang til å kunne isolere smittede personer ved andre institusjoner enn sykehusavdelinger.

I note 150 i kommentarutgaven til Norsk lovkommentar fremgår at også situasjoner hvor man står i fare for å få et alvorlig utbrudd vil være en slik særlig situasjon.

Lillestrøm kommune mener at man har nådd stadiet for krisepreget situasjon som følge av alvorlig utbrudd av Covid-19. Det anføres dessuten at det er et særlig forhold at det systemet loven gir anvisning på ikke fungerer i praksis, da Regionalt HF ikke ivaretar sin forpliktelse etter smittevernloven § 7-3.

Det følger videre av merknadene til bestemmelsen:

Bestemmelsen tar først og fremst sikte på å gi mulighet for å opprette særskilte midlertidige institusjoner for å gjennomføre isoleringstiltak ved et alvorlig utbrudd. I slike situasjoner vil det kunne oppstå behov for å ta i bruk alminnelige offentlige bygninger som skoler eller private etablissementer som hoteller, pensjonater osv. i tillegg til helseinstitusjoner.

Departementet er gitt forskriftshjemmel til å stille krav til fysiske og faglige forhold ved både sykehus og andre institusjoner hvor isolering skal gjennomføres, i smittevernlovens § 5-4 siste ledd.

Forskriftshjemmelen er ikke benyttet. Det eksisterer, så vidt Lillestrøm kommune kjenner til, ikke noen annen autoritativ kilde med nærmere angivelse av slike forhold.

Godkjenning

I nåværende situasjon synes det svært vanskelig for RHFene å ta i mot smittede etter smittevernlovens kap. 5. Kommunene har dessuten ikke hatt tid eller kapasitet til å bygge opp faste alternative steder for kohortisolering (uten eller med tvang) i tråd med Helsedirektoratets anbefaling i brev av 02. mars 2020.

Per nå eksisterer det ingen andre tilgjengelige alternativer enn å gjennomføre tvungen isoleringen ved den institusjonen hvor den smittede allerede befinner seg, Skedsmotunet bo- og behandlingssenter. For personer med demens er det dessuten klart best å ikke flytte vedkommende fra vante og trygge omgivelser.

Institusjonen er ett heldøgns sykehjem med forankring i lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. § 3-2 a. De ansatte følger rutiner basert på helsemyndighetenes faglige anbefalinger om smitteverntiltak.

Det er sannsynlig at det vil oppstå nye liknende tilfeller både i Lillestrøm kommune og andre kommuner. Når RHFene ikke kan ivareta sitt ansvar etter smittevernloven § 7-3 vil søknader som denne være påkrevd i hvert enkelt tilfelle. Lillestrøm kommune ber derfor om at Helsedirektoratet enten tydeliggjør RHFenes ansvar etter smittevernloven § 7-3 eller utarbeider nasjonal forskrift med generell hjemmel til gjennomføring av tiltak etter smittevernloven §§ 5-2 og 5-3 i kommunal regi uten forutgående godkjenning av fra Helsedirektoratet.

Av hensyn til sakens behandling i Smittevernemnda anmodes det om tilbakemelding på den konkrete enkeltsaken i herværende henvendelse innen tirsdag 24.03.2020.

Lillestrøm, den 22. mars 2020

Kopi til: Helsedirektoratet /v Wenche Dahl Eide

Med hilsen

Hedi Anne Birkeland
Kommuneoverlege

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til: Helsedirektoratet /v Wenche Dahl Eide